

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Évesjegyre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 15 krajczár.

Külföldi csapnán a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton.

Kiadások díja:

Öt használt papírral 30 kr. Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.

Nyitólétre 30 kr. — Nagyobb és többeszeri hirdetések

— Bel- és külföldi hírlapok számára

— Magyar királyi hirdetés, közzététel

— Budapest, 2. dob-piac, 16. sz. 2. ajtó.

A lap szállami részére s a nyitólétre vonatkozó minden

költségeknek a szerkesztéshez képest.

Külföldi pénsek, reklamációk, és hirdetések

a kiadóhoz intézendők.

Előfizetési felhívás

„Nógrádi Lapok“

1879-ik évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt.

Fél évre 3 frt.

Évesjegyre 1 „ 50 kr.

Egy hónapra — „ 50 kr.

Az előfizetési pénsek egyedül a kiadóhoz csatolva, — legszívesebben postautalvánnyal — a nyomtatandó példányok s pontos ártékelés tekintetéből, mielőbb beküldendők.

Kék László,

Kiadó s lapigazgató.

B.-Gyarmat, május 29.

Újabb időben nálunk is megindult a mozgalom az uszások ellen, nem volt lap, a mely e kérdéshöz hozzá nem szólott volna, s ha jól emlékszünk egyik éleztapunk azon „peu noble“ ötletről lépett fel, hogy az ezüstmennyegzői ünnepen a fajjává akasztófán kellene bemutatni. Irtak ellenük cikket, s egyik-másik lap imertetett is közülük egy-kettőt, elmondva kit, mikor, hol és hogyan csalt meg, vagy akart megcsalni. Ezek azonban már magánügyek, s mi magán ügyekkel nem foglalkozunk; a saját feladata a közélet ellenőrzése, a magánéletben csakis votum consultativumot igényelhetvén a maga részére.

Nézetünk szerint azon éktelen zajban, a melyet most többen ütnek, s a szédülés; a helyett, hogy állandóan ható eszközökről és azoknak folytonos rendes működéséről gondolkodnánk, lármát csapunk, hogy így úgy lesz, ezt meg kell tenni, stb., utjuk a más zsidaját azt pedig a nem látjuk, hogy a mienknek már torkát szorongatják. Pedig hát: „dallegt der hund begraben.“ A pénzember, az uszár, ötletről ép oly jogosnak tartja, mint akármelyik másik üzletember. Ha szabad A-nak lován, B-nek házán, telkén, C-nek valamely áróján vagy cikkén 6 százaléknál magasabb nyereséget bevonnia, nem látja be, miért ne azabhatná meg ő is pénzének árát? „Van eset, midőn a drága pénz jobb, mint a semminő“, mondja von Kleist Retzow, a ki bizonyára senki sem tartja az uszások védelmezőjének. S az igazat megvallva nem is látunk rajta megütközni valót, ha valaki nagy kockázattal járó vállalatba vagy vállalkozásba helyezi el tőkét, s ennek fejében a rendszerén jóval magasabb kamatokat kéri. A divatcikkkel kereskedő szükségképp nagyobb nyereséggel dolgozik és üzérkedik, mint a ki élelmi cikkek elárulásával foglalkozik, mert ennek raktára mindig talál fogvannát, amannál egy hőbortos szeszélyértéktelenné teheti a boltjában lévő cikkek felét. A ki közönséges gazdálkodás folytatására vesz telket, beérheti a csekélyebb jövedelemmel, mert tőkéje a lehető legbiztosabban van elhelyezve, de nem gúnyolhatja uszárának azt, a ki lópormalmából, vagy más veszedelmes

anyagot gyártó üzletéből, iparából 20 és ennél is nagyobb kamatot képviselő hasznát húz, mert ennek egész vagyonát egy szerencsétlen szikra egy-két perc alatt légbe roptatva semmivé teheti, őt magát koldusbotra juttathatja. Az úgynevezett uszóra elleni agitálás tehát sok esetben több bajt okozhat, mint hasznát. Mert kétségtelemnek látszik, hogy sokkal jobb, ha a végkép megzorult ember terhes feltételek mellett kap pénzt, mint hogyha egyáltalán nem kapna; valamint az is, hogy a meg nem szorult, de könnyelműen szükség nélkül adósságot csináló túlságos védelmezése — a legtöbb adós ilyen — csak a jogérzetet támadja és rendíti meg. Ha valaki gavallért akar játszani, tegye ezt gavallérhoz illő módon, s tartsa meg, a mit ígért, ha mindjárt kára van belőle. De előbb egyföldet ígérni, s aztán fizetés helyett szájködni, ez nem védelmezhető eljárás. Pénz dolgában köztudomásúlag megszűnik a kedélyesség, a pénz emberei, akár uszások, akár egyéb üzérkedők, amúgy sem bírnak sok kedélyességgel, s hogy az uszárban abszoluto semmi sincsen belőlük, annak oka nagyrészt az is, hogy a legnagyobb óvatossága mellett is megcsik rajta, hogy tőkét kamatot elveszít; s a mi az anyának a gyermeke elvesztése miatt érzett fájdalma, az az uszárának az elvesztett pénz és pénzérték miatt érzett fájdalma. Az ilyen ember érez, a mint a hiéná és tigris, a kigyó és krokodilus is megerzi, ha egy darabot kivág az a borból, de valamint ezekről, úgy attól is hiába vársz kegyelmet; a kit megkaphat, azt megmarja, vérért kiszívja vagy megmérgezi, megöli, vagy szétzágatja. Minden vadállatnak ez a rendeltetése.

Nem a mértéktelen kamat teszi az uszárát veszedelmes, hanem könnyörtelensége. Végre is nem tartjuk oly óriási bajnak, ha valaki egy forint kölcsön után havonként 10 krajczár kamatot köteles fizetni, s azt fizeti is. A ki veszi az épen olyan hibát, mint a ki teszi, s ezzel quité-e, nincs mit egymásnak szemükre hányniuk. S hozzának akármilyen törvényt az ily uszárkodás ellen, az mind nem fogja az uszárát kiirtani, mert ez társadalmi és gazdasági viszonyainkból természetesen foly. Mint a gaz a szántóföldön, réten, úgy terem a társadalomban az uszóra, s azt végkép kiirtani lehetetlen. Az ilyen óriási kamat szedése indokolva van azon kockázattal, a melylyel a kölcsön jár. Kik fordulnak uszárakhoz? oly megzorult adósok, a kik egyebütt már kölcsönt nem kaptak. Kivételeket megengedünk. Hogy ezek valami nagy fizetőképességgel bírnának, azt nem lehet állítani, rendszerint már semmijük sincsen, s így az uszárkodó sokszor elveszíti kölcsönadott tőkét. Ezt természetesen másoknak kell pótolniuk, a mint ezt nemcsak az uszáraknál, hanem mindenütt tapasztaljuk, hogy t. i. a rendetlen fizetők tulajdonképen a rendesek rovására rendelkeznek.

De a magas percentben benne van azon szegényen kárpótálása is, a melyek az uszárak

alanya s tárgya. Az erkölcsiség elvei alól magát felszabadító emberre bizonyos mértékben, nota szál, a mely őt kifogástalan körökből kizárja. Az uszárak és testvéreinek ezt csak a „pénz“ képes elfeledtetni, melyet mindennél többre becsül. S azért csaknem azt mondjuk neki: legyen vele boldog. Szerencséjét irigylendőnek nem tartjuk.

Az egyedüli védelem az uszások ellenében ezek szerint abban áll, hogy ne vegyünk tőlük kölcsönt, mert míg a kapzsiság kiirtva nem lesz, addig mindig lesznek uszárak; ha akadnak adósok, ezt pedig a mint van, úgy volt, s hihetőleg úgy is lesz.

Végül még megjegyezzük, hogy itt csak azon uszárakra kívántunk tekintettel lenni, a kik pénzügyeiknél a magas kamat kikötésének kivételével egyéb megütközésre méltót nem követtek el. Mert habár detestabilis a foglalkozásuk, csak azt corumpálják a ki magát kezeikbe átengedte. A ki másokra hallgat, másokat befon, csalogat, hiteget és amit, hogy szírián hízzék, e körbe nem tartozik, mert az valóságos csaló, ha mindjárt szabadon jár-kel is közöttük. K.

A b.-gyarmati róm. kath. „nemzeti iskola“ érdekében.

A b.-gyarmati róm. kath. hitfelekezeti lakosok hitfelekezeti jellegű nyilvános elemi iskoláját, az úgynevezett „Nemzeti iskola“ jelenlegi épülete és felkarolása a század első felében megye sőt országos érdeklődést gyűjtött folytán létesítették, s az idő óta részint egyesek nagylelkű alapítványainak jövedelméből, részint adakozások, részint pedig különben az időbbi időkben a hívekre kivetett adó s nevezetesen az 1868. XXXVIII. t. cz. élelmi lépte óta az 5 öo iskoladoból fedezte az iskola fenntartásával együtt járó kiadásokat.

A gróf Zichy féle 5400, a Soltovszky (féle 2000 és a Fischer féle 1000 frtos alapítvány évi jövedelme, hozzá adva a köznevelésként 100 frtos előirányzott tandíj bevételét is, 537 frt 68 kr. évi jövedelmet biztosított ezen intézetnek, mely jövedelem ellenében azonban az ugyan ezen kimutatásban részletezett 1385 frt évi szükséglet, s így egyéb módon fedezetét kívánó 847 frt 32 kr. deficit mutatkozik.

Ezen 847 frt 32 kr., illetve a biztos évi bevételről folyó kiadások többlet a népoktatás tárgyában kelt törvény életbelépte előtti időkben egyesek, nevezetesen a boldogult emlékü Soltovszky János s egy pár éven át utódja a jelenlegi herczeg-prímás önkénti nagyobb adományain kívül a hívekre vetett kisebb nagyobb járulékok, majd később pótdó kiad fedezetet; nevezetesen a B. alatti alapítványi oklevél szerinti 1863. évből a hitfelekezeti meghatalmazottainak közgyűlése a felekezeti lakosok a szükséglet fedezésére elégségesnek nem lennének, a hiányzó összeg pótdó utján lesz fedezendő, s az itt kimondott elvi határozat csakhamar gyakorlati jelentőséget is nyert, mert a m. kir. helytartótanács, bizonyára a felekezeti sürgőssége folytán, a C. alatti idecsatolt 1864-ik évből 58742. sz. a. kelt leiratában tudatja már a megye közönségével, hogy az iskolai kiadások fedezése céljából, a kath. hitközség tagjaira kivetendő pótdó a városi hatóság által, a rendes adóval egyidejűleg fog behajtatni.

Midőn pedig az 1868. XXXVIII. t. cz. élelmi lépett s a kath. hitfelekezet, hogy iskoláját a törvény

követelményének megfelelő módon képes legyen fen tartani, s a már előbbi D. alatt árt jegyzőkönyv szerint alakított népművelési egylet önkéntes adakozásán kívül a törvény által szabályozott 5 % iskola adót hivatás róna s az a lehetőségek be is spóte, mint e körülmény az E. alatt mellékelt jegyzőkönyvből s az azon, hitelesített másolatban 2. §-alatt csatolt iskola zuki határozatból is kiittik.

Ezen alapokból fedezte a hitközség iskolai kiadá sait 1876. évig bezárólag.

1877-ik évben azonban a városban időközben létesített polgári iskola kiadásainak fedezése céljából a város lakóira 5 % iskolaadó vetített ki, a kath. hitfelekezet által hivatás már előbbi kiírt 5 % adó is ez alapba folyósítottat a felekezet a jövedelmi forrásaitól egyszerűen eltiltelt.

Mely intézkedés ellenében a kath. felekezet, a jelen eljárás alapján szolgáló kétrészből kérvény szel járult a m. kir. vallás és közoktatásiügyi minis teriumhoz, egyttal az F. alatt idézett végzésével meg kereste a város képviselő testületét, hogy az ügy el döntéséig az intézkedéseket függeszesse fel, a város képviselő testülete azonban az 5 % adót 1877 és 1878- ban a kath. hitfelekezeti lakóktól 341 fti 11 kr. bíjával az G. alatt csatolt, s a város előjárósága által hivatalos megkeresésem folytán készített kimutatás szerint 615 fti 77 kr. és 673 fti 50 kr. s így összesen tehát 1289 fti 27 kr. folyt be a várospenzárába s tartá tott vissza.

Az egyttal teljes világlatba helyezése végett megírjuk még, hogy az e részben megelőzőleg Szar ény Gábor szolgabíró, egy a város bíráját, mint a polgári iskolásként elnököt és a kath. iskolásként gond nokát kihallgatván, az ezen eljárásról felvett jegyző könyvek az iratokhoz csatoltattak, tartalmuk azonban csakis a kihallgatottak elfoglalt állás pontjáról tesz tanúságot.

Ennek folytán tekintve azt, hogy az idézett tör vény 14. §-a tartalmazzá: A hitfelekezetek, mind azon községekben, hol hívek laknak saját erejökkel tartathatnak föl és állíthatnak föl nyilvános népoktatási tevékenységeket, az ily intézkedések felállítására és fen tartására hívek anyagi hozzájárulását a saját képviselőkh által meghatározandó módon és arányban, amint eddig szokásban volt, emellett is igénybe vehetik" stb. stb., a 36. § pedig így szól: "Azon községi tagok és birtokosok, kik a jelen törvényben kijelölt hatálokoknak megfelelő hitfelekezeti iskolát tartanak, csak annyiban kötelezettek a községi iskola fen tar tásához járulni, amennyiben azon összeg, amellyel sa ját hitfelekezeti iskolájuk fen tartásához pénzben vagy természetben járulnak, egyenes adók öt százaléka nem meríti ki", amennyiben pedig a törvény ezen szava nem lennének elegendő világosak, idézzük az 1878. május 21-én kelt, s az előírt szar ény 13-ik §-ának a) pontját, mely szerint: "az egész község 5 % iskola adójától lementesítendő a törvény köteleinek megfelelő saját felekezeti iskolájukra fizetőeknek a felekezeti iskolára fordított adópercentje", idézzük még az ugyan e tárg y-

ban 1889. május 21-én kelt minis teri rendelet 19. §-ának b) pontjában foglalt eme szavakat: "Ennél fogva, kik a községben létező és a törvényes kellé keknek megfelelő saját felekezeti iskolájukra annyit fizetnek, mennyi egyenes adójuk 5 % -val felér, azok a községi iskolára semmi adót nem tartoznak fizetni, kik pedig . . . kevesebbet fizetnek felekezeti iskolájukra, azok a meg hiányzó % -ig megadóztathatók", — vagyis a törvény és ezen alapuló minis teri rende letok idézett szavaiból kétségtelen az, hogy ha egy más hitfelekezet felekezeti híveitől a törvény kellékei nek megfelelő felekezeti iskolájának költségeitől állami adójuk 5 % -ának megfelelő adót szed, akár pénzben, akár természetben: a község nincs jogosítva ezen lakost iskoláddal terhelni, illetve az ehkint követeletével becsodott 5 % iskolaadót jogosan vissza nem tarthatja, községi iskolára nem fordíthatja, de köteles kiszolgáltatni az illető felekezeti és csak annyiban tartatni arra igényt, amennyiben a felekezeti iskola szükségletei ezen becsodott adót nem emészte nek fel.

Mintán pedig ezek szerint beigazolván:

- a) hogy a b. gyarmati kath. hitfelekezet a tör vény kívánalmainak megfelelő iskolájának szükség leteit az alapítványok jövedelméből fedezni nem képes,
 - b) hogy a felekezet a törvény életbe lépte előtt is szokott volt híveire e célból adót vetni, a törvényt életbe lépte óta pedig több éven át az % perczontot kivetette híveire s az abból befolyt összeget fel is használta,
 - c) hogy a felekezet iskolai kiadásának az ala pítványok jövedelmével nem fedezett része az egész 5 % iskolaadót elnyeli, mely a fentebbi számítások szerint a fedezendő összeit 847 fti 32 kr., a pótda ból bejövő összeg pedig 600—700 fti közt váltakozik.
- Kétségtelennek látezik tehát, hogy a város által törvény és jogellenesen tartatott vissza az 1877. és 1878. ik évbe e cimen a kath. hitfelekezet lakóktól becsodott 1289 fti 27 kr., s hogy a város ezen összeg nek szaró határidő alatti kiszolgáltatására s jövőben ily eljárásról tartózkodásra utasítassék.*

Harmos Gábor,
városi főjegyző.

Az új erdőttörvény.

Az erdőipart egész újabb korunkigálalában so bol sem méltatták kellő figyelemre, dacára annak, hogy nem csupán nemzetgazdasági, de közgazdasági és egészségügyi tekintetből is igen nagy fontossággal bír. Az erdőt nem tekintik mánnak, mint a természet számbavehető adományának oly bolyekek, hol egyéb hasznavehető dolog már egy sem létezik, s melyet e szerint tottazásként főgőzleg bármely idő és mennyi ségben — amint a körülmények kívánják — hasznukra fordíthatának. Nem ismerve az erdők fenállásának rendkívüli szükségességét, nem gondolva azok hiányának következményeivel: folytonos pusztításnak valának ki

*) Ezen jelentés — egy enyusnak adott ki, mely az elvont 6 százaléki iskola adó tárgyában hivatalos lez javaslatát a legközelebbi élig betervezték.

téve, anélkül, hogy a kipusztított helyeken új erdőt létesíteni valakinek eszébe jutott volna.

Ezen szomorú tény következménye lón azután, hogy nem csupán egyes kisebb területek, de ország részek váltottak meg, egy, hogy ahol a nép csaknem munka nélkül kapta a legbővebben a természet adomá nyait az erdők kipusztítása után legmegfeleltettebb munkájával alig tudá életét fenntart. Ennek szomorú következménye lón az is, hogy oly helyek, melyek ed dig nem ismerék a vízáradásokat, szárazságot: az erdők kipusztítása után leggyakrabban sújtattak ezek által.

Be van bizonyítva, hogy Szicília, és okorban Róma és Karthágó ezen Eris almája, a legduasabban tenyésző, legenyébb vidék: a folytonos erdő pusztítás miatt jutott oly állapotba, hogy éghajlata rekkeodóv, s ezáltal vidéke koparrá, duasan termő talaja pedig terméketlené vált; s népe, a hajdan annyira irigylet szicíliai nép nyomorba süllyedt. Tény az, hogy Franciaországban a Rón folyó retentő károkat okozó áradásai azon fékte len erdőpusztítás következményei, mit a felszabadult nép elűzött földes urainak erdeiben vitt véghez a Rón vidékén. S végül hazánkban a Tisza gyakori áradásai nak okául sem vehetünk mást, mint ama rendszertelen pusztítást, mit a mármárosi erdőkben vittek véghez.

Ily szomorú intések végül figyelemre tették a tudományos világot az erdőkkel illetőleg, s kezdék ettől fogva belátni, hogy mily fontos szerepet játszanak azok a természet háztartásában. Helátták, hogy nem csupán azért léteznek az erdők, hogy kivágataink által egy oldalsú hasznat hajtsanak, de rendkívüli nagy befolyást gyakorolnak valamilyen hely éghajlati és talajviszonyaira is. Hol erdő létezik, ott az éghajlat eszlid, enyhe a levegő egészséges, s a talaj tde nyirkosságánál fogva duasan termő, míg, hol erdő nem létezik, ezen előnyök kel ritkán találkozzunk. Nem tekinték többé a hegyek beordosítását a természet által egyoldalú adománynak, de annak mélyebb okát is fedezték fel, mi az erdők azon megbecsülhetetlen tulajdonságában rejlik, hogy a hegyekből erdő áradások, vízmosságuk ellen erős védőgátat képeznek.

Egy szóval az erdők hasznosságának sokoldalúsága s azok fenntartásának szükségessége be lón bizonyítva, s ezelőzű intézkedések tetteit az erdő kezelet illetőleg. Törvények hozattak, melyek korlátok közé szoríták a tételek erdőpusztítását, s határokat vontak, melyeknek keretén belül az erdőirtás minden káros utókövetkezmények nélkül üszbő. Természetes, hogy más államokkal együtt hazánkban is érvényre létek emelve eme törvények, mintán erdőirtótleink igen jelentékenyek s mint ilyenek roppant tökélt kép viselnek.

Mind e mai usig változatlanul fenálltak e tör vények, mintán azonban mai viszonyoknak, követel ményeknek egészen nem felelnek meg. újabb erdőügyi törvény hozott, mely több vonásában a következő: mintán oly területeken, hol az erdő kiirtatik, rendszeren a talaj termőképessége van veszélynek kitéve, vagy a talaj termőképessége van veszélynek kitéve, vagy a kiirtás által mintegy szabad ut nyitatik a víz, kő vagy futóhomok áramnak: ily területeken az irtás, de leg több esetben még tarvágás is tiltatik; sőt, hol ily te rületek léteznek, azoknak beordosítása kimondatik,

TÁRCSA.

„Miként fog, mit megverszen,
Tarka éjt lepe lobban,
Haldoklóknak táncra mellett,
Világos halnak táncra kelnek.
Táncok bérre, kőre lejtik,
Majd megállnak, elállnak.
Tündér bájakat kitérve
Játszva kelnek újra táncra.
Sóp szomk szikrák kőjél,
Gyűjt mint villám viaszra éjtél.
Fol-fol hangzik más dallam:
„Szerelemért éltet, halam.”
„Szerelem fog, azt süsgeti,
Ez elhittet, hogyha mondta.
Elnem mezt, s mostan várom
Egyn elittet boldogságon.
Ak mind kélj . . . éppen ott van . . .
Keresztet, alhagytat.
Lányok jertek . . . Oh ez álom . . .
De nem, én én feltálatom.”
Csodábe legrve, mint fuvallat,
Száll a rémhád, mint riadt vad.
Ez a körből egy kőbőben
„Jere táncra, forgunk ketten.”

*) E munka alapozmánya azon népmóndából van merítve, mely szerint menyasszony korában elhalt s hitlenül alhagytott lányok, haldoklóknak várják keresztutakon kedveseiket; s halálra támasztatták azt a fűt, kit ott találának.

„Mi hájas így, ah kőbőben
Te hájas fűt kőbőben.
Nézd, nézd, miként ragyog szemem.”
„Oh jaj szívem, szédli fejem.”
„No légy bold, légy csodáson,
Ha csókot adsz . . . én elveszem.”
Ez a rémhád bérre kárja
Áldozatját, átkarolja.
Már az ifja halva régen,
Mégis tart a tánc az éjben.
Tart . . . s egyszerre mint az árnyak
Tova lejtnek, tova szállnak.
Kellő hajnal . . . ifjait . . . holtait
Bíborálva betakarját.
Kazinczy Lajos.

A legújabb magyar politikai lyra.

Komjáthy Jenő-től.

A Goethe gunyja, az Auerbach-pinczebeli részeg diák szájába adott itélete által nem elegendő perhorre skált „garstig lied” újra megcsendült, bár egyelőre nem mutatkozik képekenk visszhangra bírní Kárpát bérceit s fölverní a kék Duná és a Szőke Tisza hullámain. Hagyján! hisz a külső siker egyis vajmi ritkán jár együtt a belső becsacél. Minket ez nem riaszt vissza méltaságától, ha erre másképp érdemes, valamint nem veztogetne meg az ellenkező est. — Igaz, hogy a tendenczia költészetének földadata hatni, a buzgó nyos Árpád nemzetét fölírni nehéz álmából; mi mind

azáltal nem rójuk fel neki, hogy nem teszi. Más, általánosab szempontból beszélünk róla, nem törve pálcázt megmondólatlanul és idejekorán fölőtte.

Borzsonyi híres ódája óta, melyben „romlás nak indult” nemzetét korholja, sokan pöngették nálunk a politikai lelkesülés lantját, a kik a szószékéről mon datnak éneket és a műszak megantitották papoln. Easnak ágában sincs kárhordatni őket ezért! Daloljon kiki a maga ideáljáról. Az egyiké a haza, a másiké a respublica, a harmadiké ismét más ily formula, melybe a szabadságot és a legfőbb jót, mint valami Prokrustes ágyba véli belekényyszeríthetni. Az egyiké barna, a másiké szőke. Legyen mindenkinek a kedve szerint. Így ohajja Goethe is: „Jeder komme, wie er ist, Das ist wohl das Beste!”

Minden haug jogosult és nagyon természetes, hogy a nyilvános élet hullámai locsolják a művészet partját. A mindenség kerékébe mért ne vegyüljön a politikus hang? Már Horácot lelkesítette Róma nagysága (még jobban Augustus ebédjei), míg Juvénal és Martialist gonyolódásra beztüntözték erkölcei. A zenészek közül Haydn (a „Gott erhalte” szerzőjét) a politika illette; bizonyos loyális érzelm képezte nála az alaphangot és „isten tartsa meg a cázsázt!” voltak utolsó szavai.

Egyet azonban joggal megkívánnunk a politikai költőtől is. Törekedjék a mennyire lehet általánosítani érzéit, érzelmeit és kifejezése módját; közelítse meg a tiszta, általános emberit és szabaduljon meg az esetleges, helyi és aprólékos vonatkozásoktól. Csak ha átlátja, hogy nemzet, állam és szabadság az emberiesség nem legfőbb célja; s ezerműny; hogy a költő otthonosabb az egyén, mint a társadalom kürdelmei

még pedig a magánbirtokos, vagy ha ez erre nem képes az állam segélyezése mellett társulatok útján. Az egész törvény elég szigorú, s csejje az, hogy a már is aggasztólag nagy mérvet öltött erdő pusztításoknak véget vessen s egy állandóan biztos jövedelmet nyújtó állatános erdőkereseti mód állapítsanak meg. Igaz, hogy más államokkal ellentétben a szorgosan vett magán-erőbirtokok mikénti kezelést és kihasználását bár szükségesnek tartaná, nem sorozja korlátok köze, és ennek okát mai nyomasztó gazdasági birtokviszonyainak tudja be.

Erdőrendészeti hatóságul első fokban a törvényhatóságok közigazgatási bizottságait, második fokban a minisztériumot nevezi meg, s a törvényjavaslatban kifejezett intenciók okoskodó és igazságos végrehajtására szakértett közveket tart szükségesnek felállítani. Megnevezi a kisebb erdei kibárák forumait, s szigorúan intézkedik az erdő égetések ocsibetét történet mulasztásokat illetőleg, melyek megállítására külön intézkedéseket ír körül, miket csak helyeselni lehet. Végül egy országos erdei alap létesítését előírja, mely az erdőgazdaság előmozdítására fordítandó, melyet tiltott cselekmények elkövetői jelen törvény javaslat alapján pénzbüntetésekben részesítenek.

Tekintve megyénk erdőeseti viszonyait, szívünk-
ből örömeztünk eme törvény hozatalának, mely bi-
vatva nem erdőparancsnokunk mint általában; egy me-
gyénkben is oly lendületet adni, mi által az egyik
jelentékeny s állandó jövedelmi kátforrása lesz, anél-
kül, hogy a jövőben annak valami kárát látunk.

G. S. Z. K.

Segély a maga idején.

"Jég, rozsa, árva, felhőszakadás" stb. ez szokott közönségesen azok mentése lenni a nem-adakozására, a kikhez mai napig egy "emberbarát" valami specialisabb magán inasos felségelés végett, aláírásai ivvel fordulni bátorodik. És ide a mai csapások időkben csakugyan bátorság kívántatik; mert hiszen a mentegőidőknek általában igazuk van; s mert a vissza-
utasítás kényszerű elszennvedése bizony senkre néve sem lehet kellemes. Ritka kivételt képeznek azon bol-
dog emberek, akik azért nem adnak, mert alkalmatlan nekik a jól megtömtött erszényt felnyitniok. És hát ilyen is vannak.

Annál vigasztalóbb, hogy a közönség közepette is, a jótékonyság a nemesek keblekben, nem zárkózik el állól, hogy a még inkább embertársak nyomorán, kivált ha ezek tehetlen, szenvedő árva, segíteni siessen. Ily nemes emberbarátot tisztelt Nőgrádmegyén az ő szeretett országos képviselője Szontagh Pál úrban, a ki egyeztető felkérésre elválva az adománygyűjtés nem kellemes tisztét, nem csak, hogy maga nyit meg az adományozók díszes sorát, hanem oly feladózó kés-
séggel is köröztet az, rögtön az országos képviselői közt, hogy a teljesen beirt iv, melyek adománytar-
talma a szegény árva égető szükségén segíti telje-
sen elégséges, a hozzá intézett felkérést közvetlenül követő másod napon, már a b gyarmati postán vala átvehető. Ilyesmí ugymond Sz. P. úr, a küldeményhez

csatolt szép levelében "csak kötelesség." Mi pedig el-
ettünk hozzá teni, hogy ez az, a minék a neve "se-
gély a maga idején", és a miért legyen ezennel kifejezve, a megvigasztalt árva nevében, legáltal-
közönség egy nagyságos Szontagh Pál úrnak, mint
azon mélyen tisztelt országos főúrának, a kiknek ne-
veit a tegyes adományait ide feljegyezi a Nőgrádi
Lapok szerkesztő és szerencsésének és büszkeségének
tartja. u. m.

Szontagh Pál 2 frt. V. Kovács László, Emmer
Kornél, Bokros Elek, Wahrmann Mór, Gróf Bethlen
András, Máriaay Sándor, Poor Antal, Schmaus Endre,
Ernuest Kelemen, Seifovszky János, Chorin Ferencz,
Zay Adolf, Plachy Tamás, Dóry Dénes, Rács Athanáz,
Dr. Knöfner Vilmos, Sallágyi Bernát, Gróf Bánffy Béla,
Salajkovits Péter, Rónay István, Ivánka Imre, B. Révay
Simon, Schaeffer Antal, Sváb Károly, Szenczeay Ödön
és Vég Károly 1—1 frt. Vizsolyi Gusztáv, Gróf Zichy
Ágost, B. Radics József, Fröhlich Gusztáv és Gf. Csaky
László 2—2 frt., Horváth Lajos, Juhász Mihály, Daniel
Ernő, B. Kemény Géza, László Lajos, György Endre,
Nagy Gábor, Janicsáry Sándor, Szende Béla, Szegényi-
Marich László ifj., Id. Gróf Teloki Géza és Vécsey
Tamás 1—1 frt., Iyka Döme, B. Wenckheim Béla és
Harkányi Frigyes 2—2 frt. A Nőgr. Lapok mult szá-
mában itt helyben eszközölt s 15 fittal kimutatott
gyűjtés torábbi eredményéhez járulunk újabb: Lovag
Imády Károly esp. pléb., Táborcsányi Ferencz, Stra-
nyavszky Géza, Kasinczy Gábor, Hannaly Béla, Perle-
berg Viktor s Fáy Árpád 1—1 frt. Nem mulaszthat-
juk el itt közönséget lelemlenit Biener Ferencz ka-
pos-mester úr azon nemeskedő tettét, mely szerint, ha-
bár maga is szűkes körülmények közt, a házában lakó
árva részről 8 hora hátrálékban volt (P. f. úr által
neki kifizetett) lakár összegeből 10 azaz tíz forint ö-
kényt és egész közszéggel leengedni szives volt.

Ellenjegyző: Pajor István, m. k.

Szerk.

Nyílt kérdés.

Balassa-Gyarmat, nagy közszé, f. rendőri hivatalához!

A "Nőgrádi Lapok" f. évi 21-ik számának, hírek
rovatában, a cím alatt "kutyá rendelet" értesemre
esett, hogy az igen tisztelt rendőri hivatal a köbor
kutyák elfogatására egy szigorú rendeletet bocsátott
ki, s a helybeli sinter urak, annak még szigorúbb fo-
gatoztatását, nem is mulasztják el, — mely eljárását,
csak helyeselnem kell.

De, nem helyeselhetem, sőt meg botránkozásal
vettem tudomásat arról, hogy a sinter urak, annyira
szigorúan ragaszkodnak e rendelethez, hogy f. hó 26-án
reggeli 9 órakor, az nap reggelen, a midőn a kutyá-
kat a városban elfogván, újat szemem tártára, a vásár
térén, a halálos ítéletet, rajtuk azonnal végre is haj-
tották.

E szigorú, a pontos hivatalos nyködés ellen, nem
csak, mert, rendőri ellenes is, közvelen a város mellett
agyon venni, teszek kitégást, de mert úgy tudom, hogy
az elfogott kutyákat 24 óráig a sinter, életbe tartani
köteles (ha csak nem vesztet el eb) azt tulajdonosa
az idő alatt megválthatja, mert, nem mind köbor, és
vesztett kutyá am az, a melyet a sinter úrnak el-
tetzik fogai, (fájván egyedül a bőrére a foga)

Vörös radikálisok lesz, midőn a királyok ellen izgat:

"Az ő hatalmak gyöngeségé.

Bátor, midőn te gyáva vagy!

Gáspár fűzetének gyöngye a "Katoná esküje". A
szegény harcos megadással mondja kényszer-esküjét:
"Esküszöm, életünknek nincs más célja, gonja.
Mint előzzük, hogyha fejelelem mondai!
Nem kérdünk jelzést, alvet nem keressük:
Vad önkény szavára gyilkolunk, elesünk."

Nőhol fenyegetőzik is:

"Több élet nem megy potom-áron.
Esztent a vér drága lezi!"

Valóban több helyütt szerencsésen eltalálja az
igazi hangot és ilyenmő költeményeinek nem mindig
csupán viszonylagos értéke van. Összegyűjtött vegyes
versei közt is van egypár számottevő, meglehető kordal.
("Merengés", "Kossuthoz", "Levél képviselő barátom-
hoz" stb.)

Darmai Viktor, a tavaly elhunyt tehetséges
ifjú, határozottabb, lelkesebb és szilajabb Gáspárnál.
Mindenekelőtt republikánus. Rajong a kormány-
formáért és igazi szenvedélytel mondja:

"Gyűlölöm azt a szabadságot,
Mely koronát hordoz fején!"

A "Respublica dalai" féltelen gyűlöletet lehelnek.
Vércs szája demokrata, a ki kiadta a jelzést: "Monar-
chiák pusztuljatok!" Tettvágytól, a revölúció tűztől
ég s a télen elvárszokat cselekvésre sarkalja.

"Haljáljátok vir republikánus."

(Vége következik).

Az igazság és a publikum érdekében kénytelen
vagyok, e tekintetben, az igen tisztelt rendőri hivatal-
tól felvilágosítást kérni, s kérdeni, hogy fog-e inté-
kedni, hogy a halálos ítélet azonnali végrehajtását,
tárgyszó s módosítások, a hogy e szerencsétlen állott
kutyáknak legalább fog e annyiban azon s tegye-
sebb lenni, hogy a 24 órai időt a siralom hátsan
öltve, a bekövetkezendő agyon veretés drasztikus mód-
járól, vagy a véletlen kegyelemlől gondoskodhatnának.")

B-Gyarmat, 1879. május 27-én.

Markovics Ödön.

Levelezés.

Szob, 1879. május 25-én.

Tisztelt Szerkesztő úr!

A magyarországi terjesztésének előhaladását érintő
közleményekkel szemben, úgy vélem az olvasó közö-
ség érdeklődéssel viseltetik; enél fogva legyen szabad
nyilvánosságra hoznom, hogy a tájnyomológ tót ajtó
lakoságot számláló közszégnak rom. kath. hitfelekezeti,
két osztályból álló népiiskolájának önéndekéi a tan-
folyam II. félévi vizsgájakokat számos hallgató jelenlé-
teben f. hó 24-én tették le, még pedig a tantárgyak mind-
egyikéből dícsérendő sikerrel magyar nyelven; ezen
siker feletti örömeink az ott megjelent hallgató közö-
ség élénk telenes nyilvánítással adott kifejezést.

A főnebb jelzett népiiskolai vizsga alkalmával
a tót ajtó önéndekének a magyar nyelvben tanusított
előmenetelükért, az elismerés tagadhatatlanul Hollosy
Gyula és Lacsony István tanító urakat, mint az itteni
iskolai oktatást végzőket illeti; de másrészt nem le-
het kétségbe vonni, hogy e tekintetbeni kiváló érdem
Poliakórics Ignác helybeli plébános úr, a mennyiben
az ő fáradságtalan ügybuzgalma következtében lett az
itteni népiiskola tantermébe a tót nyelv számítása ál-
tal a magyar, mint jelenleg egyedüli oktatási tan nyelv
bebozva.

Ha nálunk a magyar nyelvbeni oktatás évről évre
ily nagy mérvű előhaladást fog lenni, az esztiben Szob-
lakól néhány évtized alatt, tisztán magyarok lesznek;
ezen eredményem teljesítésének hathatós eszközésébe
hozza járul azon körülmény is, hogy az itteni lakosok,
a helyi viszonyoknál fogva, a környékbeli magyar la-
kosággal folytonosan érintkezésbe vannak.

Vajha Kárpátoktól Adriáig a magyar nyelv ok-
tatását s ezzel karöltve terjesztését ily siker koronázva;
akkor nincs kétségben, hogy hazafias aggodalmaink
nagy részben csökkenének és lehetne reményt táplálni,
egy jobb a nemzetünknek rég megérdemelt jobb jövője
iránt.

Balogh Endre.

Nagy-orosi május 28.

Az e folyó évbén garázdálkodó záporoskölle-
künk is kijutott már egy rész, ugyan is: tegnap d. u.
5 órakor délyugratról tornyosult terhes felbő folytonos
dörgés és villámlások kíséretében közeledtek hozzánk,
mire a záporos 6-tól 8 óráig szakadatlanul hullott
alá, s következtében a víz nem egyedül a partok és
árkokat töltö meg, de még az útszak is járhatlanok
lettek, s a csapdáról érkező marhák észa vergődtek
háza, sertes és egyéb apró marháknak van elég kár,
oda vannak kerti jeink, a vetés nagy része, és a sző-
lőkből annyira lefordta a földet, hogy azt egy év alatt
nem lehet vissza hordani szőval: iszonyu károkat okozott.
Rétszé és környékén, amint haljuk, még nagyobb ká-
rokat okozott az ár, mert mámost házakat döntött romba,
és a házi állatokból is sokat elpusztított. Ezek szerint
mostoha csendesedőnek nézhetünk előre még pedig elle-
bentünk réá kézzelre, hogy ez nem volt az utolsó csapás,
mivel tudjuk, hogy egy baj a másikat követi.

Hogy mikép celtük át ez év csapásain, azt csak
a jó Isten tudja.

Ments meg uram minket a további csapásoktól!
Árany József.

Hírek.

Nőgrádmegyé közszeretében álló állapánja:
Madách Károly úr és a metten körben tisztelt, ali-
pánné kedves neje szül. Cserrus Emma f. hó 31-én
tartották példányosuló házasságuk 25 éves évforduló-
ját ünnepélyes lakomával és táncmulatsággal besze-
külte. Az ünnepély részleteiről időbány miatt a jövő
számában.

Jezsenszky Danó budapesti köjegyzővé kine-
vezetvé, csakugyan itt hagyja B-Gyarmatot; azon
várost, melyet nélkülöz képzelné sem lehet, azon várost,
melyben minden szép és jó intézmény az ő nevével

*) Bármint áll a dolog, a kutyarendelet tisztelben kell
tartanunk, és csak dícséretre válik a rendőri hivatalnak, ha ezen
rendelet szigorú végrehajtását eszközli. Hisz az ember a sok hábor
és nem köbor kutyá miatt még állig mehet végig bister az utcán
mindig tartania kell, hogy egy vagy más kutyá ha nemis károsol
meg, de az egész utcán végig utazja. Teszek civilizált kutyákat
tartani városi lakosokhoz illően! Mi csak azt az észrevételt tesz-
juk M. Ö. úrnak, hogy a kutyák a városos közei megbotránkozt-
ató módon veretnek agyon.

Szerk.

közt és az ő egyetlen tulajdonképi problémája az emberi
szív: csak akkor zenghet igazán a népek csatáit, a
tömeg vágyait, reményeit és álmait, melynek, mint egy
óriási chórna viharzerű melodijára, dalában hangot
nyerve összefolynak.

Néhány akkord az mindössze, a mi bizonyítja,
hogy van még egy ház, melyet kongresszus, háború,
népnyomor, merénylet és keleti kérdés bennak rozgátsa.
Nagyobb részt kulinizadüngerének a Petőfi mennyör-
gésű utca.

Gáspár Imre, a feltételek érzelmű, kapkodó és
beteges lyrikus nyitja meg az új politikai dalnokok
sorát. A "Dalok az időnek" indulatos, erős hangon van-
nak írva. A szerző korozárd eszmék szószólója és
divatos állambölcséleti frázisok higitója. Tíz és han-
gulat van verseiben, melyek egészen vére forradalmi
színezetűek. De minden jóakarata mellett sem képes
a kifejezése azon magaslására jutni, a hol az érzelmek
és gondolatok teljes állítárodzást nyerne. Mint a
politikai kultúrá rendszer, ő is demagóg. A nép
mellett van és lázik a királyok, a vérontás és az
uralgó törvények ellen. A törvény ellenében védi
a jogot.

"Törvény az árva sokasága.
A gyöngék béja, nyomora,
S az ököfész, és korona."

Majd:

"Dusák, bitorók, börtönörök
A törvény a ti pajzsetok.
Velünk, ha egyszer harcra keltünk,
Legyen az igazság a jog!"

Keserű, gúnyos fájdalommal mondja:

"Nincsen sok ember e világon,
Ember csupán a fejlődés."

Majd megint más rézvértel kérdi:

"A népek
Minek van álma, érzése?
Kevély parancsú, és reménye,
Ez sorsa, az története."

még pedig a magánbirtokos, vagy ha ez erre nem képes az állam segélyezésére mellett társulatok útján. Az egész törvény elég szigorú, s célja az, hogy a már is aggasztólag nagy mértékű földi erdő pusztításoknak véget vessen s egy állandóan biztos jövedelmet nyújtó általános erdőkezelési mód állapítását meg. Igaz, hogy más államokkal ellenkezőleg a szorosan vett magán-erőbirtokok mikénti kezelését és kihasználását bár szükségesnek tartaná, nem szorítja korlátok közé, és ennek okát mai nyomorúságos gazdasági birtokviszonyainak tudja be.

Erdőrendezési hatóságul első fokban a törvényhatóságok közigazgatási bizottságait, második fokban a minisztériumot nevezi meg, s a törvényjavaslatban kifejezett intenciók okosodó és igazságos végrehajtására szakképzett küzsegeket tart szükségesnek felállítani. Megnevezi a kisebb erdei kihágások fórumait, s szigorúan intézkedik az erdő évtizedek óta történt mulasztásokat illetőleg, melyek megállítására külön intézkedéseket ír körül, miket csak helyeselni lehet. Végül egy országos erdei alap létesítését célozza, mely az erdőgazdaság előmozdítására fordítandó, melyet tiltott cselekmények elkövetői jelen törvény javaslat alapján pénzbüntetésekben büntetnek.

Tekintve megyénk erdészeti viszonyait, szívünkben örövendőnk az eme törvény hozatalának, mely hivatalra van erdőparunknak mint általában; ugy meggyünkben is oly lendületet adai, mi által az egyik jelentékeny s állandó jövedelmi forrásunk lesz, anélkül, hogy a jövőben annak valami kárát látnánk.

G. S. Z. K.

Segély a maga idején.

„Jég, rozsa, árva, felhőszakadás” stb. ez szokott közmondások azok mentése lenni a nem adakozásra, a kibekes mai napig egy „emberbarát” valami specialisebb magán ügyek segélyezésére, alárúsi ivvel fordulni bátorodnak. És ide a mai csapások idejében csakugyan bátoros kívánság; mert hiszen a mentegélődzsnek általában igazuk van; s mert a visszaállítás kényeszerű elszívódása bizony senkire nézve sem lehet kellemes. Ritka kivételt képeznek azon boldog emberek, akik azért nem adnak, mert alkalmatlan nekik a jól megteremtett erszényt felnyitniok. És hat ilyen is vannak.

Annál vigasztalóbb, hogy a közönség közepette is, a jótékonyaság a nemab keblekben, nem zárkozik el attól, hogy a még intégben embertársak nyomorán, kívánt ha ezek tehetlen, szenvedő árva, segítői szívesen. Ily nemes emberbarátot tisztelt Nógrádmegye az ő szeretői országos képviselője Szendrői Pál úrnak, a ki egyszerű felkérésre elvállalván az adománygyűjtés nem kellemes tiszteit, nem csak, hogy maga nyitja meg az adományozók díszes sorát, hanem oly feladóról kézséggel is köröztet az, rögtön az országos képviselőkhöz küldött, hogy a teljesen beirt iv, melynek adománytartalma a szegény árva égető szükségét segíti teljesen elégséges, a hozzá írt szöveg felkérését követően követő második napon, már a b. gyarmati postán vala átvethető. Ilyesmí ugymond Sz. P. úr, a küldeményhez

közt és az ő egyetlen tulajdonképi problémája az emberi szív: csak akkor zeugheiti igazán a népek csatáit, a tömeg vágyait, reményeit és álmait, melynek, mint egy óriási chorús viharzerű melodája, dalában hangot nyerve öszefolyának.

Néhány akkord az mindössze, a mi bizonyítja, hogy van még egy hár, melyet kongresszus, háború, népyomor, merénylét és keleti kérdés hoznak rozgábo. Nagyobbtrási kulisszadöngétek a Petőfi mennydörgést utal.

Gáspár Imre, a felület érzelmű, kapkodó és beteges lyrikus nyitja meg az új politikai dalnokok sorát. A „Dalok az időnek” indulatos, erős hangon vannak írva. A szerző korzerű eszmék szószólója és divatos állambölcséleti frázisok higitója. Tűz és hangulat van verseiben, melyek egészen véve forradalmi színezetűnek. De minden jókara mellett sem képes a kifejezés azon magaslata jutni, a hol az érzelmek és gondolatok teljes állatóságát nyernek. Mint a politikai költők rendszeren, ő is demagóg. A nép mellett van és lázít a királyok, a vérontás és az uralkodó törvények ellen. A törvény ellenében védi a jogot.

„Törvény az árva sokaság,
A gyűlölet bája, nyomora,
S az ökök, és korona.”

Majd:

„Dúsk, bitorók, börtönök...
A törvény a ti pajzstok.
Véltök, ha egyszer harcra keltünk,
Legyen az igazság a jog!”

Keserű, gúnyos fájdalommal mondja:

„Nincsen sok ember a világon,
Ember csupán a fejedelem.”

Majd megint bús részvétellel kérdi:

„A népek
Minek van álma, érteke?
Kevély parancsok, az reménye,
És szíve, és története.”

csatolt szép levelében „csak kötelesség!” Mi pedig sietünk hozzá tenni, hogy ez az, a minék a neve „segély a maga idején”, és a miért legyen ennel kifejezve, a megvizsgált árva névben, legáltalab közönség egy nagyságos Szontagh Pál úrnak, mint azon mélyen tisztelt országos férfiaknak, a kiknek neveit a egyes adományait ide feljegyezzük a Nógrádi Lapok szerkesztő égo szerencsétlenek és búszákságunk tartja. a. m.

Szontagh Pál 2 frt, V. Kovács László, Emmer Kornél, Bokros Elek, Wahrmann Mór, Gróf Bethlen András, Máriássy Sándor, Poor Antal, Schmauss Endre, Ernusz Kelemen, Scitovszky János, Chorin Ferenc, Zay Adolf, Plachy Tamás, Dóry Dénes, Rács Athanasz, Dr. Knöpfler Vilmos, Szilágyi Bernát, Gróf Bánffy Béla, Sztojkovits Péter, Brónay István, Ivánka Imre, B. Révay Simon, Schaeffer Antal, Sváb Károly, Szeuiczay Ödön és Vég Károly 1—1 frt, Vizsolyi Gusztáv, Gróf Zichy Ágost, B. Rudics József, Fröhlich Gusztáv és Gf. Csáky László 2—2 frt, Horváth Lajos, Juhász Mihály, Daniel Ernő, B. Kemény Géza, Lázár Lajos, György Endre, Nagy Gábor, Janicsár Sándor, Szende Béla, Sügyényi-Marich László ifj., Id. Gróf Teloki Géza és Vécsey Tamás 1—1 frt, Iyha Döme, B. Wenckheim Béla és Harkányi Frigyes 2—2 frt. A Nógr. Lapok mult számában itt helyben eszközölt s 15 fittal kimutatott gyűjtés torábbi eredményéhez járultak újabbak: Lovag Imády Károly esp. pléb., Tapolcsányi Ferenc, Sztranyavszky Géza, Kasinczy Gábor, Hanzsly Béla, Perleberg Viktor s Fáy Árpád 1—1 frt. Nem mulasztathatjuk el itt közönséggel felmenteni Bieser Ferenc kalapos-mester úr azon nemesekből töltött, mely szerint, habár maga is szűkes körülmények közt, a házában lakó árva részéről 8 hora hátrálékban volt (P. I. úr által neki kifizetett) lakbér összegéből 10 azaz tíz frtot önként és egész készséggel lemondni szives volt.

Ellenjegyző: Pajor István, m. k.

Szerk.

Nyílt kérdés.

Balassa-Gyarmat, hogy közönség t. rendőri hivatalához!

A „Nógrádi Lapok” f. évi 21-ik számának, hírek rovatában, ez cim alatt „kutyá rendelő” értesemre esett, hogy az igen tisztelt rendőri hivatal a kőbor kutyák elfogatására egy szigorú rendeletet bocsátott ki, s a helybeli sinter urak, annak még szigorúbb fogadtatásait, nem mulasztják el, — mely eljárás, csak helyesnek kell.

De, nem helyesíthetom, sőt meg botránkozásal vettem tudomást arról, hogy a sinter urak, annyira szigorúan ragaszkodnak a rendelethez, hogy f. hó 26-án reggeli 9 órakor, az nap reggelén, a midőn a kutyákat a városban elfogván, saját szemem láttára, a vásár téren, a halálos ítéletet, rajtuk azonnal végre is hajtották.

E szigorú, a pontos hivatalos egykötés ellen, nem csak, mert, rendőri ellenes is, közvetlen a város mellett agyon verik; teszek kitogást, de mert úgy tudom, hogy az elfogott kutyákat 24 óraig a sinter, életbe tartani köteles (ha csak nem vesszét az eb) azt tulajdonosa az idő alatt megvárthatja, meri, nem mind kőbor, és vesszett kutyá ám az, a melyet a sinter úrnak el tetszik fogni, (fájván egyedül a bőrre a foga.)

Vörö radikálisas lesz, midőn a királyok ellen igzat:

„Az ő hatalmuk gyűlöleted.
Bátor, midőn te gyáva vagy!”

Gáspár füzetének gyűgye a „Katoná esküje”. A szegény harcoss megadással mondja kényezér esküjét:

„Katonának, életünknek nincs más célja, gondja.
Mint elvezni, hogyha fejedelem mondja!
Nem kárunk jelzőt, elvet nem keressük:
Vad önkény mávra gyűlölköz, eskünk.”

Néhol fenyegetődnik is:

„Több élet nem megy potom-áron,
Kéztől a vér drága lesz!”

Valóban több helyütt szerencsésen eltalálja az igazi hangot és ilyenné költeményeinek nem mindig csupán viszonylagos értéke van. Összegyűjtött verses közt is van egypár számottevő, meglehetősen kordal. („Merengés”, „Kossuthoz”, „Levél képviselő barátomhoz” stb.)

Darmai Viktor, a tavaly elhunyt tehetséges ifjú, határozottabb, lelkebb és szilajabb Gáspárnál. Mindenekelőtt republikánus. Rajong a kormányformáért és igazi szenvedéllyel mondja:

„Gyűlölem azt a szabadságot,
Mely koronát hordoz fején!”

A „Republica dalai” féktelen gyűlöletet lehelnek. Vörös szája demokrata, a ki kiadta a jelezőt: „Monarchiák pusztuljatok!” Tettvágytól, a revölució tűzától és a tétlen elvárások csökevénye sarkalja.

„Halljátok! sir republikánus.”

(Vége következik).

As igazság és a publikum érdekében kénytelen vagyok, s tekintetben, az igen tisztelt rendőri hivatal-tól felvilágosítást kérni, s kérdeni, hogy fog-e intézködni, hogy a halálos ítélet azonnali végrehajtását, tárgyasó s módosítások, s hogy a szerencsétlen elítelt kutyáknak legalább fog a annyiban azon s kegyelme sebb lenni, hogy a 24 órai időt a áralom háiban töltve, a bekövetkezendő agyon veretés drasztikus módjáról, vagy a véletlen kegyelemről gondoskodhatnának.”

B-Gyarmat, 1879. május 27-én.

Markovics Ödön.

Levelezés.

Szob, 1879. május 25-én.

Tisztelt Szerkesztő úr!

A magyarorszáti terjesztésnek előhaladását érintő közleményekkel szemben, úgy vélem az olvasó közönség érdeklődésével viseltetik; enél fogva legyen szabad nyilvánosságra hoznom, hogy a folyomólóg tőt ajkó lakoságot számláló közönségnek rom. kath. hitfelekeseti, két osztályból álló népiiskolájának növekedéit a tanfolyam II. félévi vizsgájakat számos hallgató jelentéseiben f. hó 24-én tették lá, még pedig a tanárúgyak mindegyikéből dícsérődd sikerrel magyar nyelvet; ezen siker felett örömmel az ott megjelent hallgató közönség élénk tevékeni nyilvánítással adott kifejezést.

A fönnebb jelszett népiiskolai vizsga alkalmával a tőt ajkó tanulóknak a magyar nyelvben tanultait előmenetelükért, az elismerés tárgyhatatlansal Hollógy Gyula és Lacsony István tanító urakat, mint az itteni iskolai oktatást végzőket illeti; de másrésről nem lehet kétségbe vonni, hogy e tekintetbeni kiváló érdem Poliakovics Ignác helybeli plébános úr, a mennyiben az ő fáradságtalan ügybuzgalma következtében lett az itteni népiiskola tanterembe a tőt nyelv számúrese által a magyar, mint jelenleg egyedüli oktatási tananyv behozva.

Ha nálunk a magyar nyelvbeni oktatás évről évre oly nagy mérvű előhaladást fog tenni, az esetben Szob lakói néhány évtized alatt, tisztán magyarok lesznek; ezen reményem teljesülésének hathatós eszközéséhez hozzá járul azon körülmény is, hogy az itteni lakosok, a helyi viszonyoknál fogva, a környékbeli magyar lakosággal folytonosan érintkezésbe vannak.

Vajha Kárpátoktól Adriáig a magyar nyelv oktatását s ezzel korlított terjesztését ily siker koronázza; akkor nincs kétségben, hogy hasznos aggodalmaink nagy részben csökkenének és lehetne reményt táplálni, egy jobb a nemzetünknek rég megérdemelt jobb jövője iránt.

Baloghy Endre.

Nagy-croxi május 28.

Az e folyó ében garázdálkodó záporosákból nekünk is kijutott már egy rézs, ugyan is: tegnap d. u. 5 órakor délnyugatról tornyosult terhes felhők folytonos dörgés és villámok kísérletén közeledtek hozzánk, mire a záporos 6-tól 8 óraig szakadással hullott alá, a következtében a víz nem egyedül a partok és árkokat töltö meg, de még az útszák is járhatlanok lettek, s a csapdáról érkező marhák ásva vergődtek báz, serdes és egyéb apró marhákban van elég kár, oda vannak kerjelték, a vetés nagy része, és a szőlőkbenl annyira lefordta a földet, hogy azt egy év alatt sem lehet vissza bordaní szoval: iszonyu károkat okozott. Rétság és környéken, amint haljok, még nagyobb károkat okozott az ár, mert malmot házakat döntött romba, és a házi álatokból is sokat elpusztított. Ezek szerint mostoha csendedőnek nézhetünk elébe még pedig ellebüknek rá kézzel, hogy es nem volt az utolsó csapás, mivel tudjuk, hogy egy baj a másikat követi.

Hogy mikép esünk át az év csapásain, azt csak a jó isten tudja.

Ments meg uram minket a további csapásoktól!
Árany János.

Hírek.

Nógrádmegye közszertettben álló állapánja: Madách Károly úr és a minden körben tisztelt, alispán kedves neje szül. Csarnus Emma f. hó 31-én tartották példányzerző házasságuk 25 éves évfordulóját ünnepélyes lakomával és táncmulattalag össze-kötve. Az ünnepély részleteiről időhiány miatt a jövő számban.

Jezsennsky Danó budapesti közigazgató kinevezetvése, csakugyan itt hagyja B-Gyarmatot; azon várost, melyet nélkülöz képzelní sem lehet, azon várost, melyben minden szép és jó intézmény az ő nevével.

*) Bármint áll a dolog, a kutyarendelet tiszteltetben kell tartanunk, és csak dícsérőre állik a rendőri hivatalnak, ha ezen rendelet szigorú végrehajtását eszközli. Hisz az ember a sok kőbor és nem kőbor kutyá miatt már elég mehet végre bizon az utolsó mindig tartania kell, hogy egy vagy más kutyá ha nemis harapja meg, de az egész utcán végig ugatja. Teszek civilizált kutyákat tartani városi lakosokhoz illően! Mi csak azt az észrevételt osztjuk M. Ö. úrnak, hogy a kutyák a városban házi megbőrtárolható módon vezetnek agyon.

Bánk.

kapcsolatban áll. Sajnosan vesztünk tőle bécst, s emlékét tisztelőban tartva, kívánunk mind a jót új pályájában, melyet tehetségei és hozzájárulása becsülete által megérdemelt.

A b. gyarmati kir. közigazgatási államháza, mely József nádor úr távollétével megüresedett, — mintegy 50-en pályáznak. — A közhatalmában az, hogy Sztranyavszky Géza addigi helyettes közigazgató, ki a közigazgatási intézmény életbe lépté óta kizárólag ezen ténnyel megelégedésére működött, s ez által a közhatalmát bizalmát megerősítve, nevéstől ki az igazságügyminiszter által. — Mintegy 50 városi és vidéki tekintélyes egyén e tárgyban kérvényt is intézett a miniszter úrhoz. —

Hontmegyei esküháznak felelő (értelmező) tábláján közigazgatási és rokonasági ügyeket kellett kiszegni. Távirat Gróf Gyúrkó Ábrahám, melyben értesíti a megye alispánját, miszerint Király ő felsége a hó 21-én Bárány Mihály László főispánt, valóságos belső titkos tanácsosá kinevezni méltosított. A megye alispánja azonnal táviratilag a megyei tisztikar körében átvizsgálva a főispánt, az előző szöveghez közzétett nyilatkozatát „barátainak.”

Hederváry Antal ügyvéd, az Ipolyvagy vidéki ipartársulat létesítése körül szerzett érdemei a tett szolgálataival, a társulat dísztagjává megválasztván, mult héten nyújtott át neki küldöttéleg Lamy György ipartársulat igazgatójához való szónoklata mellett a tagsági díszokmányt, melyet a megválasztott férfitől és nyomozó stábjától köszönné vett át. Utána csak őt kellett a társulatot a legközelebb tartott iparcongressuson Budapestre képviselni.

Szilaszy Császár bontmegyei főszolgabíró legközelebb elfogadta Fajth Mária kisasszonyt Estergom-megyei bírónéig. Városliget Gyula bontmegyei főszolgabíró jogot váltott a porosz Herch Armin magyar lelkesítő Matild derék leányával.

Hontmegyei részéről a székesfehérvári parkállás és congressusra kiküldöttek (saját költségükre) Lucsemburgh Pál, Plachy Berta, Pongrácz Lajos és Világhy Károly megbízottak. Tagok, kikhez tetés szerint mások is csatlakozhatnak.

Az Ipolyvagy településen f. hó 24-én érdekes esküvő ment véghez. Ugyanis Kovács Mihály nógrád-megyei főbíró és Mészáros József kisasszony esküdtek egymásnak örök hűséget szándékoznak jelenlétében. Németnyelvi vallás: Nagy Sándor urad. házasság. Lakos és Sántorján József. Vőfélek: Komjáthy Miklós (Nógrádból) és Fokszász Sándor. Németnyelvi vallás: Vasskovics József és Nagy Sándorné. Kiszorító leányok: Keller Ilka és Jancsó Marika örököltek. Az esküvőt gazdasági villas reggeli követte a menyasszony nővére Sántorján Józsefnél, mely után a boldog rőlegény szép fogatban röplött el szép menyasszonyát, a német típusú egyik szép példányát.

Lang Hummer Franciska b. gyarmati leány-nővédjében a mult vasárnap igen szép község jelenlétében adták elő a növendéket „az arany és kitartható jutalma” című gyermekékek számára írt szindarabot. A szereplők közül különösen kiemelendők: Ko-

csaurok Eugen (ki kedvesen szavalt is) Egri Irma Martonfalvai Jolán, Alk Irma, és Berta, Pónai Margit, Ujhelyi Sárika. Plachy Aranka, Pap Margit. — A felvonások között néhány jellemből dallal lett megjelölve a község, mely a kis növendékek előadását mindvégig figyelemmel kísérte.

A B. Gyarmati város, köztudottan mely a börtön-rendszerek egyikéek sornjában, egy 45 éves cigány koldús vezetésével, ki maga sem tudja, hol született?

Az 1000-ik tűzoltó örség ünnepélye ma este 8 órakor veszi kezdetét. Holnap d. e. 10 órakor díszgyakorlat, d. u. 2 órakor kivonulás a nyírségbe, hol már 3 órakor veszi kezdetét a tánc. A község tömegesen készül.

Felhívás. A b. gyarmati honvéd- és polgári lövészegység elnöke, folyó évi június hó 8-ik napjának d. u. 3 órájára a szinkor helyiségbe egy tanácskozási megbeszélést tűzte ki, kérve minél számosabb megjelenést, hogy az alkalommal az egyesület mikénti fejlődését tárgyalható legyen.

Baleset. Kasztovszky József varbói közigazgató f. hó 28-án éjjel méhesében elaludván, — a méhes, eddig ismeretlen tettesek által rágyújtott, — s a közigazgató, annélkül, hogy a külsőben nyitl méhesből menekülést kísérelt volna, beoltta magát. — Jelen eset szigorú vizsgálat alá vétetett; mivel a fuma máris úgy beszélt, a ezt mi is fenntartással közöljük, hogy ugyan azon éjjel, mikor a borzasztó eszt történt, egy szerez kalandor csapta a szepet bent a szepéknél.

Előző csapások. Május 22-én rémes felhőszakadás rongálta meg Mogyer község határát, mely egy-szersmind becsapolta a csatornák mentén ültető őrszes réteket, melyek már már kaszálfelében voltak. Több ház is összemohott a laposabb részekben, néhány családot csak a háztetőkhöz állhatott kimenteni. A víz erővel erővel a háztetőkhöz csapott be, hogy alig került fel órába, s már is földnyi magasságban vágta keresztül a falu közepét, semmivétele sok vetést és beltéket.

Verőcséről írják. Borzasztó délután volt f. hó 27-én Verőcsén a Naszáll (Nagyvár) alatt. Terhes és vészjósló felhők perkedtek, s d. u. 4 és félórakor roppant szél kezdett csapni le. A sebesen alá hulló jég először díszgyalog, majd tojás nagyságú lett, végül pedig igen sűrű adagban öszerevert mindent. Az a. n. „gimpi” hídron mely 7 méter magas, majd átszabt a vízár, majd a híd az erős roham folytán megrepesztett; úgyhogy az éjjel az osztrák államasvápalya közlekedése itt megakadt a Tisza Kálmán és br. Jeddelsheim Gyula uraknak gyalog kellett átmenni a hídron. Borzasztó csapás! A vetés a szőlők egy óra alatt mind tökre téptek. — Katalin melletti váci utra a Naszáll hegyről mintegy 10 00 ft. — roppant nagy tökéket hulltak le, s a közlekedést megakadályozták. A váci előjáróság gyors intézkedéseknek köszönhető, hogy az azonnal kiküldött munkások a közlekedést még az nap visszaállították.

Meghívás. A nógrádmegyei tankörlet tanítóegyletnek Losoncz városában 1879. évi június hó 4-én és 5-ik napján tartandó harmadik nagygyűlése. Sorrend június hó 4-én: Reggel 7-8-ig Tornászati díszelőadás a képzede tornaterén. 8-9-ig. Gyakorlati tanítás a rom. kath. felekezeti népisiskolában. 9-10-ig. A városi

óvoda meggyűlése. 10-11-ig. Tanító egyetemi nagygyűlés. Ennek tárgyai: a) Emlékezés a Csorvónak Károly neptanító felől. b) Értekezések c) Együtt folyó ügyek. d) Külön bejelentett indítványok. Közébed délután 2-4-ig. A tanácskozás és kézi készítmények kiállításának megkezdése, magyarázó előadások. 4-5-ig. A losonci posztógyárak egyetemes gyűlése. 7-9-ig. Szini előadás, a nógrádmegyei néptanító ügyvegyi és árvái javára. 9-10-ig. Dalárda. Június hó 5-én: Reggel 7 órakor kirándulás a Forgács grófok Gács várának és a gácsi posztógyárnak megismerésére, 12 órakor ünnepélyes ünnepély a losonci fürdőben. — Jegyzet. A helybeli rendező bizottság a városban nyitl irodát, onnan történi az igazoló jegy előmutatása mellett a beszállásolás s ugyanott minden szükséges értesítés szives készséggel nyújtatik. Az Elnökség.

Hulla. Kóvár mellett m. hó 29-én egy 15 éves fiút fogtak ki az Ipolyból, s halva a b. gyarmati kórházba szállították a kórháznál talált gyűrű és kabátjába szurott tükből ítélve, — az illető szabó lehetett.

Rövid hírek. A b. gyarmati polgári iskola növendékei által rendezett majális május hó 28-án daczára annak, hogy első tavaszi mulatság volt, — nem sikerült. — Losonczon e napokban temetők a Gellén Endre ottani ügyvéd kedves és szeretett nejét: Vattay Gizellát. Béke poraira! — A búcsújárók szent éneke megkezdődött; — a nép tömegesen vonul fűtőházakhoz keresztekhez — s a hitvallást a szentkutához. — Csorváczy Gyula b. gyarmati ev. káplány alig egy havi szolgálat után elhagyta az ecclesiást. — A „Czigány” előadása — a b. gyarmati műkedvelők részéről jun. 12 vagy 14-én fog megtartani. —

Szerkesztői üzenet.

B. Gyarmat: R. úrnak. — Cikkeit kötelességünknek tartjuk közölni; bár ezáltal a jót jóval fogjuk megromlani. E szöveg azonban — későn érkezett miatt — kimaradt.

Budapest. O. J. úrnak. Vettük a cikkeit, — s örülünk, hogy meggyünk egyik jelszava is ott van az újság között. Jövőre egész rovatot szentelünk a fontos tárgyaknak.

Előző szerkesztő

Horváth Danó.

Hirdetmény.

Közölni kéri, hogy a nógrádmegyei kállosi körorvosi állomás f. 1879. évi június hó 5-én lesz választás után betöltendő. Évi fizetés 600 frt, szabad lakás, istálló és pinczevel.

Csak orvostudorok pályázhatnak.

Biztos és solid mellékkeresetet

szerezhetnek minden rangú értelműs egyének, minden kiadás nélkül. Irásbeli kérdések küldendők

Lang Lipót

hirdetéseket felvételi irodájához Budapest, Dorottya-utca 8 sz. P. M. betűk alatt.

10-5

H I R D E T É S E K.

A páris 1878-iki és egyéb kiállításokon I. rendű érmekkel kitüntetett.

LÖRINCZ ISTVÁN,
lábbeli gyára
Budapest, muzeumkörút 8.

Van szerencsém a t. cz. vidéki közönséget értesíteni, miszerint lábbeli gyáramat akként berendeztem, hogy mindennél

férfi-, női- és gyermek-lábbelieket

a legújabb divatminta szerint a legzöldebb dalban készítek. Mértékelt árak mellett, gyorsan és pontosan kiszállhatok.

Kíván a tavaszi időnyre ajánlom a mai n. borz. b. cz. csinosan készült tavaszi csizmákat, és kiegészítő topánákat.

tisztelettel
Lörincz István.

Árjegyzékek ingyen és bérmentesen küldetnek. — Melyek a legújabb egy lábbeli.

3-1

RADOGSAY ÉS BANYAY

czég

ajánlja mindegyik fűszer, — a legkiválóbb bel- és külföldi csemege — valódi franczia pezsgő és a francziával vetekedő — kitűnő magyar pezsgő, Bordeauxi, Rajnai, Moseli, valódi Tokaji, Cipró, Madeira, Malaga, Muscat-Lunel, Lort-a-Lort, Xeres és kitűnő magyar asztali borokat, rum, thea, lópor és fűszereket árulnak, valamint minden természetesen friss töltésű

ásványvizek és forrás-terményeiket

a legújanyosabb napi áron.

Kizárólagos forrárt Magyarországon az oly kedvelt a Giesshubli-val vetekedő Krondorf savanyú vizek, nemkülönben a Szt. Lorenz acent Fentschi (osztrák Selters), Szobránczi és Erzsébeti gyógyforrás vizeknek, továbbá nagy és kicsinyben eladás az Adelheid Bártfal, Bikszádi, Bilini, Borzseki, — valamennyi Budai, keserűvizeknek, Buzsáki, Carlsbadi, Gieszhubli, Eger-franzenbadi Előpataki, Ensi, Fachingi, Friedrichshalli, Füzedi, Gasteini, Czigethbéli, Gleichenbergi, Halli, Igmandi, Ivándi, Johannsbrunni, Kissingi, Klauseni, Koryuticzi, Lissiki, Luchi Luchácsorvici, Marienbadi, Német keresztúri, Olenyovai, Parádi, Preblai, Pyrmonti, Radnsini, Robitschi, Salschitzai, Schwabachi, Seltersi, Spad, Suligdi, Szántói Szilási, Szőllyai, Szulini Tarcsai, Vichy és Wilnaui gyógyforrás vizeknek.

Végre kizárólagos forrártára egész Magyarországon az oly hames megismert és megkedvelt s a párisi világgiallításban az egyedüli arany éremmel a nemben kitüntetett MAIZENA lisztnek legjobb tápszere. 1 csomag ára 20 kr., ehhez egy díszkötésű használati leírás díjmentesen hozzáadatik. Itt szinte napoként friss Maizena-sütőanyag kapható, ára 1 darabnak 5 kr. Málnaszörp 1 nagy üveg 1 frt 10 kr. kis üveg 60 kr.

Árjegyzékek kérésre ingyen és bérmentesen megküldetnek.

BUDAPEST, Koronahereczeg- (uri) utca 11. sz. az „arany oroszlanhoz.”